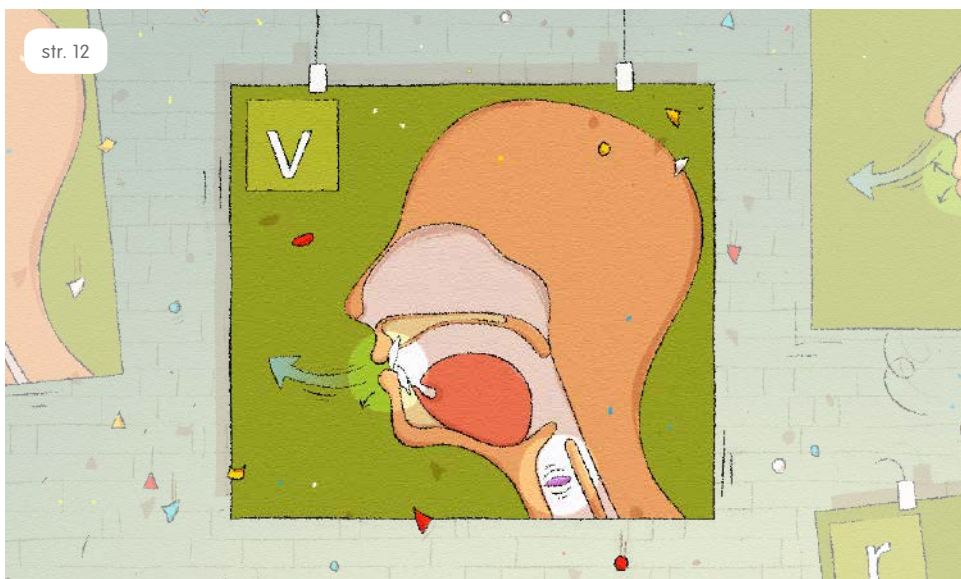

Imate prvo izdajo Kratkoslovnice in vas zanimajo dopolnjeni paragrafi? Tu si jih lahko ogledate in natisnete.

29 Pri lastnostnih pridevnikih moškega spola rabimo v imenovalniku ednine moškega spola (in v tožilniku, kadar je enak kot imenovalnik):

a) nedoločno obliko: *neubogljiv-ø učenec*

b) določno obliko s končnico *-i*: *neubogljiv-i učenec*

Vsi pridevniki nimajo obeh oblik.

65

Besede se lahko v stavku povezujejo v besedne zveze. Znotraj besedne zveze so lahko posamezne besede enakovredne (priredna besedna zveza), lahko pa so podrejene jedru besedne zveze (podredna besedna zveza).

Priredna besedna zveza:

oče in mati

lepo in prav

Podredna besedna zveza:

lepa hči

materin oče

sin slovenskega naroda

sir s poprom

66

Stavek je zgrajen iz stavčnih členov, ki jih določimo s pomočjo vprašalnic. Stavčni člen je sestavljen iz ene besede ali iz besedne zveze. Tudi odvisniki so stavčni členi.

Sivolasi gospod v naslanjaču bere slovensko slovnico.

Kaj (kdo ali kaj) dela?	<i>bere</i>	povedek
Kdo ali kaj (bere)?	<i>sivolasi gospod</i>	osebik
Koga ali kaj (bere)?	<i>slovensko slovnico</i>	predmet
Kje (bere)?	<i>v naslanjaču</i>	prislovno določilo

82

Stoji lahko na levi ali na desni strani samostalnika:

Na levi:

dobri mož

prilastek jedro

lepa hruška

prilastek jedro

moja copata

prilastek jedro

Na desni:

noč čarovnic; poljub dobre vile

jedro prilastek jedro prilastek

pozdrav vojakom; pomoč materi

jedro prilastek jedro prilastek

dedek Mraz

jedro prilastek

hiša na robu gozda; vrnitev domov

jedro prilastek jedro prilastek

družina, polna veselja

jedro prilastek

Prešeren, največji slovenski pesnik

jedro prilastek

83

Stavek sestavljajo stavčni členi, ki so zbrani okrog (ene) osebne glagolske oblike.

Gledam.

Maja je celo popoldne gledala nadaljevanke.

Poznamo tudi posebne vrste stavkov, ki (osebne) glagolske oblike nimajo.

Gospa!

Levo!

(Že spiš?) Da.

Maja, moja sestra, je celo popoldne gledala nadaljevanke.

87

3. prilastkov

kakšen?

kateri?

čigav?

Knjiga, ki jo berem, je zelo zanimiva.

Kamen, ob katerega se je spotaknil, je bil velik in oster.

89

Samostalnike delimo na:

a) lastna imena (ta poimenujejo posamezno bitje, posamezno zemljepisno danost ali posamezno stvar)

France, Kranj, Zdravljica, Tromostovje

b) splošna (»občna«) poimenovanja (ta poimenujejo predstavnike vrste bitij, vrste zemljepisnih pojavov, vrste stvari, vrste snovi ter pojme)

človek, gora, stol, baker, ljubezen

100

2. Če veznik sestavlja več besed (ali če je na začetku odvisnega stavka več veznikov), pišemo vejico samo pred prvim veznikom.

V Koper so se odpravili, potem ko so zmagali v Celju.

nadredni

odvisni

Poudaril je, da je povsem življenjsko, da kdor veliko dela, tudi greši.

nadredni

odvisni

od...

odvisni

...visni

2. Če je spremni stavek zadaj:

»| _____,« << _____.

Pika se na koncu dobesednega navedka spremeni v vejico, klicaj in vprašaj pa ostaneta.

»| _____, | _____,« << _____.

»Slovenija je demokratična republika,« pravi prvi člen Ustave Republike Slovenije.

»Uradni jezik v Sloveniji je slovenščina. Na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, je uradni jezik tudi italijanščina ali madžarščina,« govori o jeziku v enajstem členu.

sosedje

Nekateri samostalniki imajo lahko poleg končnice **-i** v im. mn. tudi končnico **-je**, ki je pogostejša (npr. im. ed. **sosed**, im. mn. **sosed-i** in **sosed-je**).

tla, drva

Množinska samostalnika *tla* in *drva* sklanjamo takole:

tl-a, tal-ø, tl-om, tl-a, pri tl-eh, nad tl-emi

drv-a, drv-ø, drv-om, drv-a, pri drv-ih/-eh, z drv-i/-mi